

Львівська
Педагогічна
Спільнота

МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**КЛЮЧОВІ ПИТАННЯ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ У СФЕРІ ПЕДАГОГІКИ
ТА ПСИХОЛОГІЇ У ХХІ СТ.**

29-30 січня 2016 р.

Львів

**Громадська організація
«Львівська педагогічна спільнота»**

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ РОБІТ

**УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«Ключові питання наукових
досліджень у сфері педагогіки
та психології у ХХІ ст.»**

29-30 січня 2016 р.

**Львів
2016**

ББК 74.0+88.0я43
УДК 001.8:[37.01+159.9]«20»(063)
К 52

К 52 Ключові питання наукових досліджень у сфері педагогіки та психології у XXI ст.: Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 29-30 січня 2016 року): – Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2016. – 144 с.

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Ключові питання наукових досліджень у сфері педагогіки та психології у XXI ст.». Для студентів, аспірантів, викладачів навчальних закладів, науковців та представників громадських організацій.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

ББК 74.0+88.0я43
УДК 001.8:[37.01+159.9]«20»(063)

© Автори статей, 2016
© Львівська педагогічна спільнота, 2016

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Байда С. П. ПРОБЛЕМА ІМІДЖУ ВИКЛАДАЧА ВНЗ – ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	8
Гільман А. Ю. САНОГЕННЕ МИСЛЕННЯ ЯК СПОСІБ ЗАПОБІГАННЯ ПСИХОСОМАТИЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ МОЛОДІ	10
Кононенко О. І. УЯВЛЕННЯ СУБ'ЄКТА ПРО СЕБЕ В СТРУКТУРІ ПЕРФЕКЦІОНІЗМУ ОСОБИСТОСТІ	12
Кузьміна В. Ю. ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОГО ЛІДЕРСТВА У СТУДЕНТІВ ЮРИДИЧНОГО ПРОФІЛЮ	14
Педько Т. П. ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИКТАТОРА В ПЕРІОД ДИТИНСТВА	16
Педько Т. П. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ МОЛОДІ	18
Портяна О. В. ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТРЕНІНГ ЯК МЕТОД РОЗВИТКУ МОТИВАЦІЇ МАЙБУТЬОГО ПСИХОЛОГА	20
Рашковська І. В. ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА РОБОТИ З СИНДРОМОМ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ В УЧИТЕЛЬСЬКІЙ ПРОФЕСІЇ	22
Сергачова В. Е. КРИЗИ В СВІДОМОСТІ ТА ФАХОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ	24
Степаненко А. О. ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ НАУКОВЦІВ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	26

НАПРЯМ 2. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ В ОСВІТІ

Каракаш Ю. В., Сергієнко І. І. МОТИВАЦІЯ ЯК ФАКТОР УСПІШНОСТІ В УЧБОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ	29
Козубовська І. В., Повідайчик О. С. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	31
Коренєва Ю. П. НЕОБХІДНІСТЬ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ БАТЬКІВ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	33
Петрук О. Ю., Сергієнко І. І. ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ МОЛОДІ У КОНТЕКСТІ ЧИННИКІВ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ.....	36

Попович І. Є. БРИТАНСЬКИЙ ДОСВІД ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ–ДОСЛІДНИКА	37
Порошин Ю. Ю. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ У СТУДЕНТІВ	39
Черепехіна О. А. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПСИХІЧНОГО ТА ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ПСИХОЛОГА ...	41
Шевчишена О. В. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ВИМОГИ ДО ВЧИТЕЛЯ У РОБОТІ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ В КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ.....	43

НАПРЯМ 3. ПЕДАГОГІЧНА ТА КОРЕКЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

Козубовський В. Р. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО КОРЕКЦІЇ ВІДХИЛЕНЬ У ПОВЕДІНЦІ НЕПОВНОЛІТНІХ У ПРОЦЕСІ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ПРАКТИКИ	45
Белошенко В. Ю. ОСОБЛИВОСТІ МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДИТИНИ В ПСИХОЛОГІЧНОМУ АСПЕКТІ.....	47
Сойма Н. Д. НЕБЛАГОПОЛУЧНА СІМ'Я ЯК ЧИННИК ПОРУШЕННЯ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ	49
Шпенник С. З. ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ГРУПИ РИЗИКУ В США	51

НАПРЯМ 4. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

Бабинець М. М. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МЕНЕДЖЕРА.....	54
Дар'ялова Н. А. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОТРЕБИ В СПІЛКУВАННІ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ЦІЛЕСПРЯМОВАНOSTІ ПІДЛІТКІВ	56
Сенечко А. Ю. ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГА ЩОДО УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ В ОРГАНІЗАЦІЇ	58

НАПРЯМ 5. СОЦІАЛЬНА І ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Пономаренко В. В. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ АДВОКАТІВ	61
---	----

НАПРЯМ 6. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МІЖЕТНІЧНИХ І МІЖКУЛЬТУРНИХ ВІДНОСИН

Атрошенко Т. О. РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА В ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОФЕСІЙНО-ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ.....	64
---	----

Байбакова О. О.

ПОЛІКУЛЬТУРНА ОСВІТА ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК
ГАРМОНІЗАЦІЇ МІЖЕТНІЧНИХ ВІДНОСИН В США 66

НАПРЯМ 7. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Вороновська Л. П.

СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ
КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА 69

Гораш К. В.

ОБГРУНТУВАННЯ ПРОГНОСТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ
РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ 71

Гур'янова Н. М., Зворська Н. А.

КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК НЕОБХІДНИЙ КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ
МАЙСТЕРНОСТІ ВЧИТЕЛІВ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН 73

Добровольська Н. Л.

НАВЧАННЯ ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ ВУЗІВ 75

Капран С. Б.

СУЧАСНИЙ СТАН ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ
КОЛЕДЖІВ ДО САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 76

Кормишова А. О., Покась Л. А.

МОТИВАЦІЙНА СКЛАДОВА УРОКУ ГЕОГРАФІЇ 77

Онищук Л. А.

ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА 80

Пиласва Т. В.

ДО РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ «ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА» 82

Попович О. М.

ФОРМУВАННЯ КОНСТРУКТИВНИХ НАВИЧОК ДОШКІЛЬНИКІВ
У ТВОРЧІЙ СПАДЩИНІ Ф. ФРЕБЕЛЯ 84

Славська Я. А.

ЕКОЛОГО-ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ У ХХІ СТОЛІТТІ 87

Стрельбицька С. М.

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ В ПРОЦЕСІ
ПІДГОТОВКИ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ВНЗ 89

НАПРЯМ 8. ФІЛОСОФІЯ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ. СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ

Єсин Г. Ф., Швардак М. В.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ З ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ
ПО ВИГОТОВЛЕННЮ ВИРОБІВ З ВИКИДНИХ МАТЕРІАЛІВ 92

Лазаренко Т. В.

STUDENTS' ACTIVITIES IN LEARNING A FOREIGN LANGUAGE 94

Палінчак В. М.

ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ МЕНЕДЖМЕНТУ
У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ США 97

свій життєвий ритм і особисті обставини і потреби. Дистанційна освіта має певні недоліки: відсутність безпосереднього особистого контакту між студентом і викладачем, що значно звужує спілкування; необхідна наявність низки умов – жорстка самодисципліна, самостійність і свідомість студента, від яких безпосередньо залежить результат навчання; необхідна наявність сучасного технічного обладнання, оскільки потрібен постійний доступ до джерел інформації; студент може відчувати брак практичних занять; у дистанційній освіті основа навчання переважно письмова. Для багатьох студентів відсутність можливості викласти свої думки на словах може негативно вплинути на засвоєння знань.

Таким чином, дистанційна освіта має ряд суттєвих переваг у порівнянні з традиційними формами отримання знань: передові освітні технології, комплексне програмно-методичне забезпечення, індивідуальний характер навчання, демократичні контакти «студент – викладач», гнучка система консультування, широка доступність для всіх верств населення, відсутність необхідності часто відвідувати освітній заклад, наближення процесу навчання до місця перебування студента.

Як висновок можна зазначити, що дистанційну освіту слід розглядати як форму здобуття освіти, яка відбувається при фізичному розділенні суб'єктів освітнього процесу у просторі та часі, потребує певної методики розробки навчальних посібників і певної стратегії викладання з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій дистанційного навчання.

Список літератури:

1. Андреев А. А. Дидактические основы дистанционного обучения в высших учебных заведениях : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.02 / Андреев Александр Александрович. – М., 1999. – 306 с.
2. Корсунська Н. О. Дистанційне навчання: підходи до реалізації / Н. О. Корсунська // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. праць. – Вінниця, 2000. – С. 29–32.
3. Keegan D. Foundations of distance education / D. J. Keegan. – London and New York : Routledge. 3rd revised edition, 1996. – 224 p.
4. Keegan D.J. On defining distance education / D. J. Keegan // Distance Education. – 1980. – № 1(1). – P. 13–26.
5. Shale D. Toward a reconceptualization of distance education / D. Shale // The American Journal of Distance Education. – 1988. – Vol. 2(3). – P. 25–35.

Попович О. М.

старший викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти
Мукачівський державний університет
м. Мукачеве, Україна

ФОРМУВАННЯ КОНСТРУКТИВНИХ НАВИЧОК ДОШКІЛЬНИКІВ У ТВОРЧІЙ СПАДЩИНІ Ф. ФРЕБЕЛЯ

Розвиток здібності до конструктивної діяльності набуває сьогодні такої значущості тому, що вона є базовою якістю особистості, її ядром, центральною характеристикою. Оскільки заявлена Національною доктриною розвитку освіти у XXI столітті особистісно орієнтована модель має впроваджуватися у життя. Це означає опору на природну здібність дитини конструювати. На жаль, безліч шаблонів, зразків, готових орієнтирів, запропонованих дорослими дитині для відтворення, пригнічують цю здібність. Вельми часто уміння конструктивної діяльності лишається незатребуваними, потенційними, ресурсними. Тобто такими, що не актуалізуються, гальмуються в розвитку і проявах.

Розвиток сучасної дитини як особистості передбачає максимальну реалізацію нею своєї активності, самостійності, ініціативи, прагнення обирати на власний розсуд шляхи й засоби досягнення цілей, намірів, реалізувати свої власні потреби та інтереси. На жаль, виховання і навчання в сучасних навчальних закладах усіх рівнів освіти орієнтоване переважно не на формування в особистості механізму саморозвитку, а на те, щоб виховати особу, яка б у

своїй діяльності та поведінці відтворювала соціально задані зразки. Дошкільний освітній заклад ніби бере на себе місію передати суспільству істоту, здатну функціонувати у заданих дорослими умовах. Однак, це не сприяє розвитку особистості дошкільника, його вміння самоорганізовуватися, приймати елементарні рішення, проявляти ініціативу, висловлювати власні судження, довіряти власним оцінкам.

Базова програма розвитку дошкільника «Я у Світі» вперше в освітньому просторі України заявила конструктивну діяльність як одну з пріоритетних ліній розвитку дитини. Це пояснюється низкою причин. Зокрема: необхідністю привернути увагу педагогів до особистісного розвитку активної дитини, що було відсутнє у попередніх програмах, проте вкрай актуально сьогодні; для диференціації близьких, проте відмінних, понять «творчість», «креативність», «конструктивність»; через важливість уведення в обіг нової категорії, внесення до планів педагогічної діяльності напряму, пов'язаного з організацією конструктивного навчання дошкільників, контролем та оцінкою рівня розвитку конструктивних навичок; щоб розширити коло застосування педагогами вихователями поняття «конструктивна діяльність»; для вироблення стратегії і тактики створення у дошкільному навчальному закладі сприятливих умов для розвитку конструктивних навичок кожного дошкільника.

Особливості конструктивної діяльності в дошкільному віці полягають у наступному: у процесі конструювання дитина розв'язує конкретні практично спрямовані конструктивно-технічні завдання; одночасно розвиваються сторони конструктивної діяльності: конструювання-зображення (наближується до образотворчої діяльності) і будівництво для гри (з елементами конструктивно-технічної творчості); конструктивна діяльність спирається на розумову діяльність і водночас слугує засобом розвитку останньої; уміння дитини обстежувати конструкцію розвивається за керівної ролі дорослого; поступово зростає рівень самостійності і творчості конструювання дитини [1].

Конструктивна діяльність ученими визначається як базис розвитку наочного мислення дітей. Про це свідчать наукові розвідки Л. Божович, О. Запорожця, О. Леонтєва, а згодом – Г. Мінської, М. Поддякова, О. Дяченко, Р. Говорової, Л. Цеханської. Серед зарубіжних авторів особлива увага цьому аспекту досліджуваної категорії приділена науковцями Дж. Брунер і А. Валіон. Спираючись на уявлення про сенсомоторний і інтуїтивний інтелект, описаний Ж. Піаже, згадані учені основною умовою розвитку діяльнісного і образного мислення в конструктивній діяльності визначили здатність дитини до логічних операцій.

Значення конструктивної діяльності у всебічному розвитку дітей дошкільного віку знаходимо у дослідженнях А. Богдаш, Г. Бельської, Е. Вільчовського, Т. Василенко, Ф. Ізотової, О. Сафонової, В. Кушина та ін.

У низці досліджень (В. Бродман, А. Давидчук, В. Ждан, І. Кобітіна, З. Лиштван, Л. Парамонова, М. Поддяков), присвячених вивченню проблеми конструктивної діяльності дітей, увага акцентується саме на прагненні дитини до активності і самостійності.

Науковцями визначені такі форми організації конструювання в умовах дошкільного закладу: за зразком (Ф. Фребель); за задумом; за заданою темою; за моделлю (А. Лурія, А. Міренова); за умовами (М. Поддяков), за найпростішими кресленнями й наочними схемами (С. Леон Лоренцо та В. Холмовська). Кожна з форм організації конструктивної діяльності впливає на інтелектуальний розвиток дітей дошкільного віку.

Творцем перших дитячих садів був німецький педагог Фрідріх Вільгельм Фребель, що зіграв видатну роль в розвитку теорії і практики дошкільного виховання. З ім'ям Фребеля пов'язане виникнення дошкільної педагогіки як науки про виховання дітей. Його думка: дитина – носій божественної сутності; його діяльність і поведінку обумовлені інстинктами. Найважливіший з них – прагнення до діяльності, розвиток відбувається через самодіяльність, через «розгортання своєї сутності».

Під самодіяльністю Фребель розумів прагнення людини здійснити своє призначення як прагнення, дане природою кожному індивідууму, завдяки чому окрема людина, створивши власний світ уявлень, з'єднує його із зовнішнім світом.

Фребель вважав свою внутрішню сутність людина розкриває не тільки через працю і гру, але і за допомогою звуків, фарб і форм. Кожна людина пізнає себе у творчості. Виходячи з цієї ідеї, Фребель рекомендував навчати дітей малювання олівцями і фарбами, співу, ліплення з глини і піску, проводити «построительні ігри» з кубиків і гілок. Підкреслюючи важливість початкового розумового розвитку і виховання, Фребель наполягав на

необхідності правильного і міцного формування у дитини перших уявлень, знань, звичок, прагнень до пізнання навколишнього світу через безпосереднє споглядання предметів.

Для розвитку дитини в ранньому віці Фребель запропонував шість «дарів».

Першим даром є м'яч. М'ячі повинні бути невеликі, м'які, пов'язані з вовни, пофарбовані в різні кольори – червоний, оранжевий, жовтий, зелений, синій, фіолетовий (тобто кольори веселки) і білий. Кожен м'яч-куля – на ниточці. Мати покаже дитині м'ячі різного кольору, розвиваючи таким чином його вміння розрізняти кольори.

Другим даром є невеликі дерев'яні куля, кубик і циліндр (діаметр кулі, основу циліндра і сторона кубика однакові). За допомогою їх дитина знайомиться з різними формами предметів.

Третій дар – куб, поділений на вісім кубиків (куб розрізано навпіл, кожна половина – на чотири частини). За допомогою цього дару дитина, вважає Фребель, отримує уявлення про цілому і складових його частинах («складне єдність», «єдність і різноманіття»); з його допомогою він має можливість розвивати свою творчість, будувати з кубиків, різні їх комбінуючи.

Четвертий дар – тих же розмірів кубик, розділений на вісім плиток (куб ділиться навпіл, а кожна половина – на чотири подовжені плитки, довжина кожної плитки дорівнює стороні кубика, товщина дорівнює одній четвертій цієї сторони). Можливість будівельних комбінацій в даному випадку значно розширюється: з додатком кожного нового дара колишні, з якими дитина вже освоївся, звичайно, не вилучаються.

П'ятий дар – кубик, розділений на двадцять сім маленьких кубиків, причому дев'ять з них розділені на дрібніші частини.

Шостий дар – кубик, розділений теж на двадцять сім кубиків, багато з яких розділені ще на частини: на плитки, по діагоналі [3]

Останні два дари дають велику різноманітність самих різних геометричних тіл, необхідних для будівельних ігор дитини.

Розглядаючи кожен «дар», Ф. Фребель розробив певні правила [1]:

1. Потрібно спонукати дитину до коментування, проговорювання своїх дій вголос. З цією метою німецький педагог пропонує римовані рядки для супроводу ігор. Їх призначення полягає в порушенні мислення дитини для усвідомлення ним дій, які він виконує, і їх наслідків, а також дій, які виконує предмет, наведений ним у рух.

2. Учити дитину розглядати один і той же предмет, виділяючи його різні якості (величину, колір, матеріал, пружність, м'якість, твердість, звук при падінні і т. д.). Це правило педагог пояснює на прикладі гри з м'ячем.

3. «... У розмаїтті повторення одного і того ж полягає основа розвитку дитини ...», тобто в розгляді предмета (наприклад, кубика) з різних сторін, з різних положень (показ проєкцій предмета). Всі Фребелевські ігри з кубиком розроблені відповідно до цього правила. На думку Ф. Фребеля, розгляд предметів таким способом покаже дитині те, що один і той же предмет з різних положень може бачитися по-різному.

Крім цих шести дарів, Фребель пропонував згодом дати дітям додатковий будівельний матеріал (арки тощо), а також проводити з ними заняття ліпленням, малюванням, ігри-заняття з паличками, плетення тощо.

Список літератури:

1. Василенко Т. А. Використання педагогічних ідей Фр. Фребеля у професійній підготовці фахівців дошкільної освіти / Т. А. Василенко // Наукові записки Ніжин. держ. пед. ун-ту ім. М. Гоголя / М-во освіти і науки України, Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. – Сер. Псих.-пед. науки. – Ніжин, 2007. – №4 – С. 189–192.
2. Демидова Ю. Ілеї Ф. Фребеля про формування конструктивних навичок у дітей / Юлія Демидова // Наук. часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5 Пед. науки: реалії та перспективи: [зб. наук. пр.] / М-во освіти і науки України. – К., 2007. – Вип. 8. – С. 216–219.
3. Ніколаєнко Д. Дарунки Фрідріха Фребеля / Д. Ніколаєнко // Дошк. виховання. – 1991. – № 9. – С. 10–12

Славська Я. А.
викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Дніпропетровська консерваторія імені Михайла Глінки
м. Дніпропетровськ, Україна

ЕКОЛОГО-ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ У ХХІ СТОЛІТТІ

Формування і розвиток еколого-естетичної культури у широких верств населення є загальновиголою домінантою в сучасному русі різних країн. У зв'язку з цим особливого значення набувають еколого-естетичні імперативи, покликані здійснювати облагороджуючий вплив на людину, виховувати її в дусі гуманістичних ідеалів і цінностей, прищеплювати почуття відповідальності за природу та її красу. Центральне місце при цьому відводиться сім'ї та школі, де отримує підготовку до життя переважна більшість дітей та молоді. Саме тут створені більш сприятливі умови для здійснення тривалого психолого-педагогічного впливу на молоде покоління в дусі сучасної еколого-естетичної парадигми.

Об'єкт дослідження становить процес еколого-естетичного виховання.

Предметом дослідження є загальні тенденції розвитку еколого-естетичного виховання та їх актуалізація у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи.

У зарубіжній та вітчизняній літературі досить поширеним є термін «освіта в галузі навколишнього середовища», що включає еколого-естетичне виховання. Її змістом є свідомий і планомірний неперервний процес оволодіння людиною знань про природне середовище протягом всього життя, метою якого є усвідомлення основних характеристик середовища життя, ставлення до природи, на основі чого людина прагне до збереження й покращення її з метою забезпечення існування людського роду нині і в майбутньому [1, с. 328].

За результатами аналізу наукових праць з проблем еколого-естетичного виховання [2; 3; 4], можна зробити висновок про те, що не існує прямої залежності між обсягом еколого-естетичних знань та формуванням відповідних рис особистості.

Однією з головних причин низької ефективності традиційної системи еколого-естетичного виховання, на наш погляд, є суперечність, що виникає між неусвідомленим, негативним, байдужим ставленням до світу природи, низьким рівнем естетичної вихованості та необхідністю бачення сучасних взаємовідносин між природою та людиною. Виникає завдання сформувати вміння оцінювати і прогнозувати наслідки втручання людини в навколишнє природне середовище, здійснювати заходи щодо оздоровлення природи та самої людини. Розв'язання цієї суперечності можна здійснити різними шляхами.

Основна мета дослідження полягає у тому, щоб проаналізувати стан і визначити загальні тенденції розвитку еколого-естетичного виховання та узагальнити практичний досвід підготовки молоді, який слугуватиме вдосконаленню даної галузі психологічної та педагогічної теорії і практики в Україні.

У деяких університетах введено самостійну дисципліну – соціальну екологію, що ґрунтується на системному підході до соціальних проблем. Її основні методологічні послання виходять з того, що концепція тотальної влади над природою є хибною. Шкода, яку людство наносить природі антропогенною діяльністю, є одночасно ударом по самій людині. Звідси актуалізується питання про рівень культури – один з найважливіших показників ступеня духовності й моральності як особистості, так суспільства в цілому.

Разом з тим, педагогічна теорія й практика показали, що еколого-естетичне виховання має три основних напрями:

- засвоєння та розвиток природничо-наукових і технічних знань про взаємодію суспільства й природи;
- розвиток свідомості, формування ціннісного ставлення до світу людей і природи;
- розвиток потреби у спілкуванні з природою, бажання і вміння зберігати та множити її багатства.

Вивчення проблем еколого-естетичного виховання актуалізується з початку ХХІ століття. Серед прогресивних тенденцій відзначено наступні:

- визначення принципу міждисциплінарності й комплексного розкриття проблем;
- взаємозв'язок теоретичних знань з практичною діяльністю;
- концентрація еколого-естетичного змісту не тільки у фундаментальних, а й у спеціальних узагальнюючих темах та інтегрованих курсах, що розкривають взаємодію суспільства і природи;

**ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ РОБІТ
УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«КЛЮЧОВІ ПИТАННЯ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ У СФЕРІ ПЕДАГОГІКИ
ТА ПСИХОЛОГІЇ У ХХІ СТ.»**

29-30 січня 2016 р.

м. Львів

Видавник – ГО «Львівська педагогічна спільнота»
Поштова адреса редакції: 79000, Львів, а/с 341
www.pedagogy.lviv.org.ua tel: 38 063 204 34 30
Підписано до друку 02.02.2016 р. Здано до друку 03.02.2016 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк лазерний. Ум.-друк. арк. 8,37.
Тираж 50 прим. Зам. № 0302-16.

